

Gözyaşı nelere perde? Daha genel manasıyla, insanın yüzü nelere perde?

Perde derken, belki de bir meddahlık sahnesi. İnsanın yüzü sahnesi midir? Orada oynamayı bilirse oyununu bütün hayatı kazanır mı?

Benim gibi dürüst olmayı fazilet addedenlere sorunca *hayır* diyorlar. Ancak yalan söylemek mesela, insanı doğru söylemekten kat kat fazla yoruyor. Gerçeğin makul olmasına gerek yok, ancak yalanın öyle olması ve inanılması lazım. Bunu düşünmek, ayağı yere basan yalanlar uydurmak, bir de bunu kafanda taşıyıp durmanın sebebi ne olabilir?

Dürüstlüğün sebebi yalanın getirdiği düşünme ihtiyacından kaçmak olabilir mi? Kendimde bunu sezdiğim oluyor. *Yalan söylemekle uğraşmamak* diye bir duruş var kafamda. Bu duruşun sebebi de kafamızda canlandırdığımız manasıyla dürüstlük değil, sadece yalan söylemeye değmeyeceğini düşünüyoruz.

Yalan söylemeye ne değer? Ne yaparsak yalan *masrafını çıkarmış* olur? Müminler karşılaçakları sorgu ve cezadan korktukları için *hiçbir şey* diyecekler ama mümin olmayanlar ne diyebilir?

Yalan bedava mı? Ben yalandan kaçınmayı, giderek *hiçbir şeye değmez* duruşuyla izah etmeye başladım. Bir kere yalan söyleyip, mesela, bir makale yazıp, doktorayı bitirebilirim. Sonuçlarım şöyle güzel çıktı, böyle güzel çıktı. Kontrol edecek kimse olmadığında ve yeterince makul olduğunda, muhtemelen inanılır da. Ancak *doktorayı bitirmek* benim için artık o kadar değerli bir durum değil. Açıkçası genel olarak bilim dünyasının da yazdıkları makalelerde çok dürüst olduklarını düşünmüyorum ve bireysel olarak baktığımızda, %10 ihtimalle ortaya çıkacak bir yalanı atıp, %90 ihtimalle derecenizi almak da gayet rasyonel duruyor.

Ancak beni yalandan uzak tutan şey, *tembellik*. Diğer pek çok şeye olduğu gibi yalan söylemeye de üşeniyorum. Evet, bence bu. Doktora makalesinde yalan söylersem ahirette *herkes söylüyordu, ben de annemi memnun etmek için zararsız bir yalan kıvırdım, zaten doktora da bir işime yaramadı* diyecek bir yalan kıvırsam, belki de asıl yapmam gerekeni yapmış olurum. Ahlaken *ben yalan söylemedim* diye şişinip, gurur yapmaktan daha uygun bile olabilir.

Bununla beraber bir yerde bir hata olmalı. Duruşumu rasyonelleştirmeye çalışıyorum. Yalan söylemiyorum ve bunun asıl sebebi tembellik ve değer vermemek olduğu halde, rasyonelleştirmek uğruna çeşitli laflar üretiyorum. Ahlak bence böyle doğuyor, diyelim Kant'ın kategorik imperatif'i böyle durumları izah etmek için kullanılıyor. *Herkes doktorada yalan söylerse, bilim durur* gibi bir izah var ama sevgili dostum, herkesin söylemesinden bahsetmiyorum, benim, basit ve menfaatlerini düşünen bir canlı olarak yalanla bir avantaj elde etmemden bahsediyorum.

Daha basit bir örnek verelim: İnternet üzerinden yazıştığım karşı cinsten insanlar var diyelim, bunlara evliliğim konusunda ve onları çok sevdiğim, aşık olduğum, ölüp bittiğim konusunda yalan söylesem ve bu sayede *aldatsam*. Bu macera evet bir yük getirir hayatıma ama bu yükten korktuğum için mi girişmiyorum böyle yalanlara? Evet, sanırım bundan.

Yalana karşı bir duruşum var, bu duruş *yalan söylemeye değmez* diyor. Bu zamana kadar yalan söylediğim için kazandığım pek bir şey olmamış, yani aslında bilmiyorum değer mi değmez mi, piyango bileti almamışım ki, *çıkamaz nasılsa* diye bir duruş geliştireyim. Ancak bu duruş bende sabit bir fikre sebep olmuş ve temelde bunun için ve bu duruşu değiştirmenin, dünya görüşümü farklılaştırmanın zorluğu sebebiyle yalana başvurmuyorum. Çünkü neden, çünkü risk.

Kendimi sorgulamak güzel. Başkalarını bu konularda sorgulayamadığım için tek denek kendimim. Kendimle ilgili pek çok konunun gelip *tembelliğe* bağlanması da hoşuma gidiyor. Çünkü ben utanmaz bir tembelim.